

institut v případě potřeby i problematiku zasahující do oblasti penologie.

Tradičním uživatelem výsledků výzkumů služeb IKSP jsou především organizace a instituce resortu spravedlnosti, dále resort vnitra, orgány a služby Policie ČR a resorty práce a sociálních věcí, školství, zčásti i Parlament a Úřad vlády ČR. Tento základní okruh uživatelů se v posledních letech rozšířil v prvé řadě o Republikový výbor pro prevenci kriminality, jeho prostřednictvím o samosprávu a státní správu měst a obcí podílejících se na realizaci koncepce prevence kriminality a o další partnerů v ČR i v zahraničí.

V edici IKSP již vyšlo 253 titulů (z toho 90 v letech 1960-1989 a ostatních 163 od roku 1990). Více než polovina jsou původní výzkumné studie pracovníků IKSP a druhou část tvoří překlady právních norem a základních kriminologických pramenů. IKSP představuje, pokud jde o počet výzkumných pracovníků, který se v současné době pohybuje okolo dvaceti, spíše menší vědecké pracoviště, které je však v současné době jediným vědeckým centrem v ČR, které se soustavně zabývá kriminologickým výzkumem a výzkumem v oblasti trestního práva, justice a nyní i penologie.

Miroslav Scheinost

Česko-francouzský dialog o dějinách evropské rodiny

Komise pro historickou a sociální demografii při Sociologickém ústavu AV ČR uspořádala společně s CEFRES (Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách) jednodenní kulatý stůl o evropské rodině. Na setkání, jež se konalo 20. října 2000 v Praze, přijali pozvání dva významní francouzští badatelé o antropologii, sociologii a historii evropské rodiny: André Burguière a Antoinette Fauve-Chamoux. První z nich zahájil dopolední zasedání pohledem historika na pojem rodinné solidarity, který se ovšem neomezuje na historické bádání, ale objevuje se ve všech společenských vědách. Například sociologie zdůrazňuje specifický projev rodinné solidarity ve vývoji struktur nezaměstnanosti podle rodinného stavu v posledním dvacetiletí 20. století. Jako historik se Burguière pokoušel vysvětlit, proč si rodina v průběhu staletí udržela vysoké hodnocení v životě jednotlivce, když popularita institucí jako národ, církev, politické strany či armády značně poklesla. Burguière svůj příspěvek založil na archeologii rodinných vazeb, cyklech vývoje rodiny, mezigenerační solidaritě, dědickém právu a ideologii příbuznosti.

Antoinette Fauve-Chamoux a Ludmila Fialová přednesly příspěvky týkající se historie rodiny v klasickém smyslu slova. Francouzská badatelka vystoupila s referátem „Ochrana práv dětí v předrevoluční Francii“, v němž na základě výzkumu úctyhodně širě ukázala, jak dalece

byla rodina ohrožena častým předčasným rozpadem v důsledku vysoké úmrtnosti dospělých a jak byla zajištěna dědická práva i výchova nezletilých dětí. Příchod nového partnera často znamenal, že děti z původní rodiny odcházely k majetnějším příbuzným či do služby. Ludmila Fialová doplnila pohled na historickou rodinu výsledky českého historicko-demografického bádání založeného na excerpci matrik. Z nich je možno se dozvědět mnoho podrobností o vzniku i rozpadu rodin od poloviny 17. do poloviny 19. století, kdy ještě úřední statistiky obyvatelstvo přesně neregistrovaly.

Pavla Horská krátce naznačila, jakým tématům se věnovalo české bádání o rodině v posledním desetiletí. Dějiny rodiny v 17. a 18. století čeští historikové zpracovávají a mají například k dispozici srovnání výsledků s názory André Burguière, Petera Lasletta, Arthura Imhofa, Michaela Mitterauera v publikaci „Rodina našich předků“, kterou vydali v roce 1996 Jan Horský a Markéta Seligová. Rodině v období socialismu se však věnovalo pozornosti jen málo. Jednou z originálních výjimek jsou práce Iva Možného, podle něhož si rodiny vytvořily za socialismu specifickou obrannou strategii předávání kulturního, sociálního a symbolického kapitálu na základě širších rodinných sítí. Došlo tak v podstatě k znovuoživení archaických prvků, které v moderní české společnosti již zanikly.

Mezi referáty byla zařazena i tematika vývoje rodiny v druhé polovině 20. století. Demograf Milan Kučera přednesl příspěvek „Rodinná politika a její demografické důsledky